

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 118.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, ponedeljek 18. oktobra 1937

Cena posamezni številki 1.50

Pred veliko odločitvijo

V nekaj dneh se mora odločiti veliko vprašanje: ali bodo veleblagovnice prepovedane še nadalje ali pa bodo zopet dovoljene. Ob enem s tem vprašanjem pa se mora odločiti še drugo in mnogo bolj važno vprašanje: ali ima večje besedo v Jugoslaviji domači gospodarski človek ali tuji kapital? Z vsem poudarkom moramo znova naglasiti, da sta prvo in drugo vprašanje neločljivo zvezani.

Po vesteh, ki smo jih prejeli zadnje dni iz Beograda, nikakor še ni gotovo, da bo vprašanje veleblagovnic rešeno na način, kakor to zahteva vse jugoslovansko trgovstvo. Če bi se to v resnici zgodilo, potem bi to bilo dokaz, da smatrajo odgovorni činitelji jugoslovanskega trgovstva kot tako malopomemben faktor, na katerega se sploh ni treba ozirati.

V enem ko drugem primeru nastaja za vse trgovstvo, a tudi za vse domače gospodarske ljudi nujna dolžnost, da z največjo odločnostjo dokažejo, da se motijo vsi oni, ki mislijo, da trgovstvo niti kot celota nič ne pomeni in da se smeje prezirati tudi njegove najbolj upravičene zahteve.

Predvsem pa zahteva ta boj, da trgovstvo in sploh gospodarski ljudje ne gledajo več pasivno, kako se razvija naše javno življenje, temveč da se v njem uveljavijo in pripomorejo, da se že enkrat prične razvijati naše življenje po načelih, kakršna vladajo v drugih kulturnih državah. Nehati se mora že to, da velja v našem javnem življenju vsaka politična fraza več ko interes podjetja, ki daje na stotine ljudem zaslužka. Nehati se mora to, da se meri veljava ljudi le po tem, kako znajo kričati in obljubljeni zvezde z neba, da pa se nič ne gleda, če so ti ljudje tudi že kdaj dokazali, da znajo delati. Tudi pri nas mora že priti do čisti pravilo, da velja tudi za javne delavce zakon izbire med najsposobnejšimi.

Gospodarski ljudje pa morajo poseči v javno življenje tudi zato, ker imajo sredstva in sposobnosti, da se uveljavijo v javnem življenju. Podjetnik, ki vodi veliko podjetje s tisoč in več delavci, ki se bori z uspehom tudi proti tuji konkurenci, ki se znajde v labirintu vseh mogočih in nemogočih predpisov, takšen podjetnik bo znal tudi voditi občino in tudi ministrstvo tako, da bo vsa javnost takoj opazila napredek. Takšen podjetnik pa bo tudi znal obvarovati prebivalstvo pred novimi davčninami, ker on ve, kako težko se zasluži denar za nove davke. Poleg tega pa bo tak podjetnik delal tudi najceneje, ker njemu ni treba živeti od plače, ker ima svojo trdno existenco v svojem podjetju. Je sicer res, da se večina podjetnikov težko odtrga od svojega podjetja in se posveti javnemu življenju, ker podjetje od tega trpi. Toda včasih so žrtve neizogibne in danes smo v takšnem času, da se treba žrtvovati, da ne bo kaos v našem javnem življenju ubil vsega našega gospodarskega življenja.

Gospodarski ljudje so od sile razmer postavljeni pred veliko odločitev in treba je, da velika naloga najde med njimi tudi velike ljudi.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 16. oktobra objavlja: Ukaz o spojitvah, razdružitvah in pregrupacijah občin in o spremembah imena in sedeža občin v območju dravske banovine — Avtenično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov — Razne raz-

glase in objave sodišč ter drugih uradov.

Številki je priloženo kazalo za I. polletje 1937.

Radio

Četrtek, 21. okt. 12.00: Pesmice za krajši čas (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Koncert radijske-

ga orkestra — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Citraški nastop gđc. Anice Crnc — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije — 19.50: 10 minut zabave — 20.00: Koncert Bežigradskega pevskega društva — 20.45: Charlie Kunz igra (plošče) — 21.00: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski jazz.

Naša sodišča in Narodna banka

Ali so za klirinške terjatve pristojna domača sodišča ali samo sodišče v Beogradu? — Zanimiva in važna odločitev pred apelacijo v Ljubljani

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru se je te dni bavilo z zanimivo tožbo, ki jo je pa odstopilo apelacijskemu sodišču v Ljubljano za presojo podsodnosti.

Dejanski stan je naslednji: Trgovci, ki ima pri Narodni banki večje terjatve na račun nemškega klirringa, toži mariborsko podružnico Narodne banke radi izplačila svoje terjatve. Naravno, da bo ta tožba povzročila izredno zanimanje med našimi izvozniki, ki imajo z Narodno banko zaradi klirinških terjatev opravka, saj so imeli sami na lastni denarnici dosedaj priliko spoznavati njeno konciliantno poslovanje. Sicer je bilo vloženih že dokaj tožb proti Narodni banki, toda vse v Beogradu in beograjsko trgovinsko sodišče jih je vse zapovrstjo odklanjalo. Razlogiteh odklonitev so bili sicer vedno na precej slabih juridičnih nogah. Beograjsko sodišče se je namreč postavilo enostavno na naslednje stališče: Narodna banka lahko izplačuje klirinške nakaznice po svoji mili volji in ni vezana na časovni vrstni red, katerega pa je mimogrede povedano poprej sama ustanovila ter tudi obljubila, da bo po njem izplačevala. Za beograjsko sodišče je bila s tem zadeva končana in tožnik je nosil visoke stroške, ker ni bilo upanja, da bi pri nadrejeni instanci s pritožbo uspel. Beograd je pač tudi v tem pogledu ostal Beograd. V predmetni tožbi pa se je postavil tožitelj na drugo stališče. Če imajo podružnice Narodne banke pooblastilo, da opravljajo na svojem področju vse bančne in klirinške posle in če lahko same vlagajo proti strankam tožbe, so tedaj samostojne pravne osebe, potem tudi odgovarjajo v sporih, ki jih ima stranka v zadevi klirinških terjatev z Narodno banko, oziroma z njeno prizadeto podružnico.

Omenjeni trgovec je izvažal leta 1935. jabolka v Nemčijo. Nemški odjemalci so mu plačali ta jabolka potem klirringa ter je naša Narodna banka prejela že oktobra 1935. za njegov račun iz Nemčije mark 39.011'84. Po takrat veljavnem kurzu 100 mark = 1769'40 din predstavljajo to znesek 690.827'70 din, kar je za srednjega trgovca že prav lep znesek. Kakor vsi drugi naši izvozniki, se je tudi ta trgovec takrat nadejal, da bo svoj denar v redu prejel, ko bo prišla nanj vrsta za izplačilo. Prejel bo za marke polno vrednost v našem denarju, lahko bo povrnil obratni kapital, ki si ga je moral najeti za svojo kupčijo z jabolki, ostal pa mu bo skromen dobiček kot na-

grada za njegovo veliko in težko delo in za velik riziko, ki ga je imel s sadno kupčijo. Delal pa je s svojimi tovariši vred račun brez Narodne banke. Ta je že pri uvedbi klirringa z Nemčijo najbrže računala s tem, da se bo dalo na ta način lepo zaslužiti. Nemci so vplačevali v klirring marke. Narodna banka pa je izplačila našim izvoznikom zavlačevala. Ob enem se je začelo torpediranje nemške marke, njen kurz se je pritiskal vedno bolj navzdol. Ko je bil že dovolj nizko ter je znašala razlika med oficialnim in faktičnim kurzom kake 3 dinarje, pa je prišla Narodna banka k izvoznikarjem z zapeljivo ponudbo: Ne moremo vam izplačati klirinških nakazil, ker se niste prišli na vrstni red, ker pa vemo, da ste v stiskah za denar, vam gremo velikodušno na roko ter vam vaše nakaznice odkupimo. Seveda ne po kurzu, po katerem so vam bile vplačane od Nemcev, temveč po sedanjem kurzu, ki je znašal nekaj časa 15, potem 14'50, nato še 14, in danes samo še 13'80 din za marko. Na ta način je Narodna banka večino naših izvoznikov prisilila, da so ji prodali nakaznice, kurzno razliko, ki je samo pri 100 markah že znašala 300 din, pa je sama spravila v žep. Izvozniki po veliki večini niso mogli dolgo čakati na svoj denar. Ko jim je Narodna banka pritisnila nož na vrat, so nakaznice prodali, četudi so imeli potem z vso kupčijo velike izgube. Dobili so vsaj nekaj nazaj, da so lahko vrnili dolgeve ali pa imeli zopet obratni kapital.

Nekateri, med njimi tudi trgovci, o katerem je tu govora, pa so zahtevali plačilo svoje terjatve v polni kurzni vrednosti. Na svoja pisma so včasih dobivali od Narodne banke odgovor, da še »niso prišli na vrstni red, da pa je banka pripravljena odkupiti njihove terjatve po dnevnem kurzu«, drugič pa sploh niso dobili odgovora, kar se za tak reprezentativni denarni zavod vsekakor »spodobi«. Čakajo sedaj dve leti, da »pridejo na vrsto«, denar jim leži brezplodno in brezobrestno v banki, dasi morda sami plačujejo visoke obresti za izposojeni obratni kapital, vendar pa vztrajajo, ker se nočejo odreči svoji pravici, ki jim po vseh zakonih naše države tudi gre.

Poskusili so s tožbami v Beogradu, toda, kakor smo že poprej omenili, brez uspeha. Sedaj je eden od njih poskusil s tožbo v Mariboru proti tukajšnji podružnici Narodne banke. Okrožno kot trgovinsko sodišče je prepustilo na-

čelno odločitev ljubljanski apelaciji, ki naj razsodi, ali je mariborsko sodišče za razpravo tega primera pristojno, ali pa so pristojna samo sodišča v Beogradu, na sedežu Narodne banke.

V svojem odgovoru na omenjeno tožbo se skuša Narodna banka izviti iz neprijetnega položaja s tem, da vztraja na svojem stališču, da odgovarja za vse samo centrala in da se tudi toži lahko samo centrala v Beogradu po beograjskem sodišču. Na drugi strani pa ne mo-

re zatajiti dejstva, da njene podružnice samostojno vlagajo tožbe proti zasebnim strankam. Ker pa podružnice lahko tožijo, je jasno, da so lahko tudi same tožene.

Vsekakor pa bo odločba apelacijskega sodišča v Ljubljani principialne važnosti za vse naše gospodarstvo. Naši izvozniki, naši trgovski krogi sploh, ki so začeli postajati v poslovanju z Narodno banko skrajno previdni ter nezaupljivi, bodo dobili pravno osnovo, na katero bodo lahko v primeru spora mirno računali. In tudi Narodna banka bi potem v bodoče bolj pazila, kako bo izplačevala izvoznikom njihov denar. Saj je Narodna banka v klirinških zadevah samo koncesionirani posredovalec med plačili uvoznikov in izvoznikov ter nikakor nima pravice, pridrževati si posamezna plačila, delati z njimi dobičke, jih uporabljati v lastne bančne posle ter potem v svojih odgovorih, ki jih pošilja lastnikom klirinških terjatev, zatrjevati, da dela to v oblihi interesih našega gospodarstva. To je že več kot ironija. Ti »oblihi interesi« obstajajo pač v tem, da je »Narodna banka«, ki je zasebna delniška družba, v kratkih letih skoraj uničila slovensko izvozno trgovino, da je zamogla v letih najhujše krize od svojega delniškega kapitala, ki znaša 180 milijonov din, odpisati 196 milijonov din.

Velik uspeh trgovskih potnikov

Člani Društva trgovskih potnikov in zastopnikov so dobili pravico do polovične vožnje

Leta in leta so se že borili naši trgovski potniki in zastopniki za svojo pravico, da dobe tudi v Jugoslaviji pravico do polovične vožnje na železnicah. Na vsakem običnem zboru Društva trg. potnikov in zastopnikov se je poročalo predvsem o tej zahtevi, toda vedno je moral odbor društva konstatirati, da je bil njegov trud zaman in da polovična vožnja zopet ni bila dovoljena. Nič niso pomagali vsi argumenti, nič pozivanja na druge države, kjer potniki imajo to pravico, v Beogradu so odklanjali in odklanjali zahtevo potnikov, pa čeprav so njih zadevo podpirale zbornice in druge gospodarske organizacije.

Toda potniki niso odnehali in pošiljali so še nadalje svoje spomene in tudi svoje deputacije v Beograd. Tako je tudi letos odšla posebna deputacija vseh treh organizacij trg. potnikov v Beograd. Deputacijo so tvorili: predsednik Društva trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani Janko Krek, predsednik Udruženja trgovaških putnika u kr. Jugoslaviji g. Milovanović in predsednik zagrebškega Udruženja trgovca-putnika za kr. Jugoslaviju dr. Hirschl.

Deputacija je obiskala višjega železniškega svetnika Cigoja Franca, ki je referent v tej zadevi.

Deputacija je podrobno razložila svojo zahtevo in g. Cigoj je imel za to razloge polno razumevanje. Efekt intervencije deputacije je bil, da bo izšla te dni naredba, s katero se dovoljuje potnikom polovična vožnja.

Polovična vožnja pa velja le za potnike, ki so člani Društva trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani oz. obeh Udruženj potnikov v Zagrebu in Beogradu. Kdor

ni član enega teh društev, ta tudi ne dobi pravice do polovične vožnje. To je le prav in pravilno, kajti tisti, ki nima smisla niti za lastno stanovsko organizacijo, res ne zasluži, da bi bil nagraden s polovično vožnjo.

Vsak potnik, ki hoče dobiti pravico na polovično vožnjo, ki velja za osebe in brze vlake, za II. in III. razred, mora četrtletno plačati 260 din.

Kontrolo oseb, ki so upravičene do te ugodnosti, bo vodilo Društvo trg. potnikov in zastopnikov v Ljubljani oz. obe udruženji v Zagrebu in Beogradu.

Lastniki agenturskih obratov, ki imajo več ko dva trgovska potnika, nimajo pravice do polovične vožnje.

Trgovskim potnikom, zlasti pa predsedniku društva g. Kreku, h doseženemu uspehu iskreno čestitamo, saj so ga več ko zaslužili s svojim delom za našo gospodarsko osamosvojitvev in tudi s svojim nacionalnim delom.

Zboljšanje gospodarskega stanja Bolgarske

Zboljšanje gospodarskega stanja, ki se je začelo v l. 1936., se je nadaljevalo tudi v prvi polovici 1937. Uvoz je v primeri z lani poskočil v prvih šestih mesecih od 1.561 na 2.225 milijonov levov, izvoz pa od 1.479 na 2.388 milijonov levov. Hranilne vloge so narasle od 11.167 na 12.316 milijonov levov. Število brezposelnih je padlo od 30.000 na 19.600. Istočasno so se tudi povečali državni dohodki ter so znašali v prvih 7 mesecih 3.791 proti 3.253 milijonom levov v l. 1936. To pomeni, da so se državni dohodki povečali za 538 milj.

Noben kompromis ni mogoč

»Vreme« piše v eni svojih zadnjih števil, kakor da je »Ta-Ta« zadeva, ki se tiče le večjih trgovcev, dočim manjše sploh ne zanima. Na to svoje odkritje si lahko vzame »Vreme« patent, ker kaj takšnega res še ni nihče iznašel. Istočasno pa piše »Vreme« o potrebi socialnega zavarovanja trgovstva. Lepo je in iskreno nas veseli, da je »Vreme« vsaj to spoznalo in da je vsaj v eni točki na strani trgovstva. Toda žal tudi ne v tej popolnosti. Kajti iz »Vremenove« pisave sledi, da bi hotelo »Vreme« trgovcem sugerirati, naj puste »Ta-To« in vprašanje veleblagovnic in naj se brigajo le za socialno zavarovanje, ki bi se potem tudi moglo izvesti.

Ta predlog »Vremenove« trgovstvo hvaležno odklanja, ker ne more glede veleblagovnic pristati na noben kompromis. Veleblagovnice se morajo prepovedati in tu ni nobenega kompromisa.

Se najmanj pa more biti kakšen kompromis glede veleblagovnic in socialnega zavarovanja trgovstva. Po zakonu bi se moralo socialno zavarovanje trgovstva že davno izvesti in če se ni, potem pomeni to grdo nespoštovanje zakonov.

Pri tej priliki pa moramo poudariti še eno. Sprejemamo samo socialno zavarovanje, ki je izvedeno strogo decentralistično in ki ga bo vodilo trgovstvo samo. Če pa se misli iz Beograda socialno zavarovanje trgovstva kar na lepem dekretirati in centralizirati, potem se za takšno zavarovanje odločno zahvaljujemo.

Sicer pa bodi poudarjeno še enkrat, da je prepoved veleblagovnic zahteva trgovstva, od katere nikdar ne odstopi. Ne pustimo se zvaliti na postranski tir!

Obrtniška razstava 1938 v Parizu

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani je prejel obvestilo jugoslovanskega generalnega komisarja na pariški razstavi, da se namerava prirediti in 1. maja 1938 otvoriti v Parizu posebna razstava obrtniških izdelkov. Ta razstava bi bila urejena v obliki prodajne razstave. Poedini obrtnikom, ki proizvajajo tipično narodne izdelke, bi se celo dale za določen čas na razpolago hišice — mali obrtniški ateljeji, ki so grupirani na sedanji razstavi okrog obrtniške palače.

Za udeležbo v poedinih oddelkih bi se pobirala pristojbina po 10 fr. frankov za kvadratni meter.

Razen ljubljanske zbornice sta dobili tako obvestilo tudi zagrebška in beograjska zbornica. Od odziva je odvisno, ali bo došlo do nameravane razstave in udeležbe jugoslovanskega obrtništva. Dosedaj sta se odzvali samo Grška in Romunska.

Vabimo interesente, da izrazijo svoje mnenje in želje Zavodu za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani.

Dodatni francoski izvozni kontingenti

Za IV. tromesečje nam je dovolila francoska vlada naslednje dodatne kontingente za izvoz industrijskih proizvodov v Francijo:

car. tarife	Blago	Količina
158	konserve iz paradižnika	180 kvin.
325	klej iz kosti	150 kvin.
476 ter 1 ^a	predelane velike kože	
476 ter 2 ^a	svilinske itd. predelane male kože jarcje, ovčje, jagnjet.	10.500 kg
482 bis	copate	855 kg
568	emajl. posoda	1.000 parov
590	pohištvo iz vpgnjenelega lesa (stoli)	300 kvin.
626	klobuki in tuljci	160 kvin.
	drugi negarnirani	74 kg
	garnirani	2.000 kosov
0,195	metilni alkohol	240 kosov
0,200	acetone	100 kvin.
		62 kvin.

Kontingente pod št. 158, 325, 476, 568 in 590 dodeljuje naš Zavod za pospeševanje zun. trgovine, a ostale kontingente pa francoske oblasti.

Znatne olajšave

v turističnem prometu

Kakor smo že večkrat poročali, je Tujskoprometna zveza »Putnik« v Mariboru pristojna oblastva ponovno opozorila na občutno škodo, ki jo trpi naš turistični in izletniški promet iz inozemstva zaradi predpisa, da je znižani turistični

vizum (din 10—) vezan na najmanj 3-dnevno in največ 90-dnevno bivanje v naših krajih. V svojem prizadevanju, da se ta nedostatek odpravi, je Tujskoprometna zveza dosegla poln uspeh. Ministrstvo za zunanje zadeve je sedaj vse omejitve za izdajo turističnega vizuma turistom iz Avstrije in Italije v Jugoslavijo ukinilo ter sedaj izdaja turističnega vizuma kakor za individualne tako tudi za kolektivne potne liste ni več vezana niti na minimalno niti na maks-

imalno bivanje v naših krajih. S to novo olajšavo se bo brezdvomno v izdatni meri dvignil izletniški in posebno weekendpromet iz Avstrije in Italije zlasti v Slovenijo.

Nova predilnica za lan

Industrija platnenih izdelkov d. d. v Jaršah je zaprosila za obrtno odobritev in gradbeno dovolitev za postavitev predilnice za lan pri svoji tovarni v Jaršah. Komisiji ogled bo 26. oktobra ob 8.45 pri tovarni.

Za odpravo vseh davčnih privilegijev in za pravično razdelitev davkov

Predsedstvo osrednje zveze češkoslovaških industrialcev je izdalo na svoji zadnji seji proglas, ki ima polno veljavnost tudi za našo državo. Zlasti pa podčrtujemo odločne besede čeških industrialcev proti vsakim davčnim privilegijem in za pravično razdelitev davčnega bremena. Vse upoštevaje pa zasluži tudi opomin Svaza, da se ne sme industrija z davki preobremeniti, ker potem je ubita njena konkurenčna sposobnost. Prepričani smo, da bodo na Češkoslovaškem opomin svojih industrialcev tudi upoštevali, manj pa smo prepričani, da bo ta opomin v enaki meri upoštevan tudi pri nas. Kljub temu pa smatramo za dobro, da opomin češkoslovaških industrialcev ponatisnemo, da bodo naši odločujoči ljudje videli, da je naša stalna zahteva proti vsem davčnim privilegijem splošna zahteva vseh preudarnih gospodarskih ljudi na svetu.

»Industrijski proizvajalci smatrajo za svojo dolžnost,« tako se začneja proglas, »da poudarijo, da je treba pri iskanju kritja za proračunski deficit storiti vse, da se ne oslabi zasebno podjetništvo in da ne trpe notranje sile našega gospodarstva. Napaka bi bila, načrt kritja trajno zgraditi na nekem zboljšanju, ki pri nas še danes ni splošno (velja posebno za Slovenijo, op. ured.) in čigar trajnost se pri današnji napeti zunanji politični situaciji nikakor ne sme previsoko ceniti. Večletna kriza je prisilila industrijo, da je iztrpala prej nabrane rezerve ter da je krila izgube iz svoje premoženjske substance. Cela vrsta podjetij je v tem boju za obstanek podlegla, ostala pa so izšla iz krize zelo oslabljeni. Industrije zapadnih držav se že nekaj let sem znova pripravljajo z investicijami na boj za osvoboditev svetovnih trgov, dočim so naše proizvajalne naprave nujno potrebne obnove in izpopolnitve. Za obnovitev za časa krize ni bilo nobenih sredstev. Zato se priporoča, da oblastva pri presojanju amortizacijskih potreb upoštevajo razmere in potrebe vsake industrije.

Zato nikakor ne gre, da bi se kritje proračunskega deficita iskalo v novih davkih, ki bi povečali obremenitev industrijske proizvodnje v kateri koli obliki. Ravnoesje v državnem proračunu naj se predvsem doseže z znižanjem izdatkov ter z odpravo vzrokov trajno neproduktivnih izdatkov. Vzroki deficita naših železnic bi se morali temeljito revidirati, da bi se pokazale pomanjkljivosti organizacije železnic. Proučiti pa je tudi treba vprašanje, če ni preveč brezplačnih storitev železnic za druge panoge državne uprave in če železnice ne žrtvujejo preveč, ko se bore proti konkurenci cestnega prometa.

Revidirati pa bi se moral tudi sistem brezposelnih podpor. Državna podjetja, ki trajno izkazujejo zgubo, bi se morala prodati ali oddati v zakup, prav tako pa tudi udeležba pri podjetjih, ki se ne vodijo v javnem interesu. Naravnost škodljivo je, da nastopa

država v nekih panogah gospodarstva kot podjetnik ter da s tem dela konkurenco lastnim državljanom, ki so nosilci vseh javnih bremen.

Davčna moč prebivalstva zavisi od proizvajalne sposobnosti dežele ter od pravične razdelitve davkov. Davčni privilegiji so konec demokracije. Zato je treba odpraviti vse razlike v obdačenju zasebnih podjetij ter zadržati, ki so z višino svojega kapitala ali z načinom svoje proizvodnje oziroma svojega poslovanja prekoračile neko minimalno višino. Rešiti pa je tudi treba vprašanje, če prispeva zemljiška posest v isti meri za državno blagajno kot druge vrste premoženja in če ni treba sedanje stanje revidirati.

Dokler bodo te razlike v davčnem sistemu v veljavi, ni mogoče govoriti o pravični razdelitvi davčnih bremen, in sicer niti v tem primeru, če bi se po novem načrtu kritja deficita priregili v resnici vsi sloji prebivalstva. Če presojamo dosedanje obdačevanje podjetniškega donosa z dohodnino, pridobitino, s samoupravnimi dodatki, z rentnino ter drugimi sorodnimi davki, ki davčno obremenitev pomnožujejo, potem pridemo do spoznanja, da je vsaka nova obremenitev podjetništva nemogo-

ča, če nečemo, da se podjetja uničijo. Prometni davek se je že davno izpremenil v produkcijski davek. Zato se mora preprečiti vsako povišanje tega davka v kateri koli obliki. Kar se tiče trošarin, je treba svariti pred poskusi, da se s prepovedjo prevalitve tega davka na konsumente izpremenijo trošarine v produkcijski davek.

Industrija zahteva, da odgovorni činitelji pri svojih odločitvah ne pozabijo, da ne sme davek niti po-
ziti premoženjske substance državljanov niti zasluženi dobiček, namreč podjetniški zaslužek, ker bi se sicer ubila vsaka volja do podjetnosti. Če bi se tudi po izvedbi predlaganih reform in kljub pričakovane večjemu donosu davkov zaradi gospodarskega razvoja pokazala potreba, da se najdejo za državo novi viri dohodkov, potem zahteva industrija, da se pri iskanju teh virov v polnem obsegu upoštevajo preje navedena načela. Zato pričakuje in zahteva industrija, da se o vseh teh vprašanjih od pristojnih oblasti zasliši in da se ji da možnost, da zavzame k vsem predlogom in načrtom svoje stališče.

Isto mora zahtevati industrija tudi pri nas, a ne samo industrija, temveč vsi gospodarski stanovi.

Gospodarski položaj Malajske

V sedanjem boju za kovine in še posebej v zvezi z Japonsko je važen Malajski polotok. Eden glavnih proizvodov Malajske je kositer. Kljub temu, da so cene zadnje tedne bile prav nestalne, so vendar izkazale družbe za proizvodnjo kositra prav lepe dobičke. Renong Tin Dredging Cie. n. p. je povišala dividendo od 20 na 27 in 1/2 in ima ugodno bilanco. Ta družba se je tudi umaknila sicer precej pogostim sporom z malajskim delavstvom.

Cene kositra v Singapuru se dvigajo, in sicer skoraj edino zaradi velikih japonskih nakupov. Več kot štirinajst dni že evropski kupci veliko kupujejo, a splošno mnenje je, da je blago namenjeno Japonski. Uvoženo je bilo v septembru 2.737 ton kositrane rude. Doma izdelan kositer in pridobljena ruda sta znašala v septembru 8.400 ton. Izvozilo se je po morju 7.826 ton in sicer 475 ton v Vel. Britanijo, 5.925 v USA, 866 na evropsko celino, 332 v britske posesti in 211 ton na Japonsko. Ker izdeluje Malajska sama toliko kositra, je sedaj začela tudi precejšnjo industrijo konserv. Glavno konservirajo ananas, ki je tudi domač pridelek. V treh letih je industrija konserv povečala vrednost svojega izvoza za nekako 33% in dosegla vrednost 1.000.000 funtov šterlingov.

Mnogo se pa teh konserv porabi tudi doma, posebno odkar je bila zgrajena vojaška postojanka v Singapuru. Kitajci se sedaj izogibljejo japonskim konzervam in porabijo domače — in Kitajcev je v Malaji mnogo. — Od drugih kovin razen kositra se najdejo tu še vedno nova nahajališča železne rude in nje pridobivanje ima v sedanjih časih pač najlepšo bodočnost. — Gumija so izvozili iz Malaje, in sicer iz Singapura, Penenga, Malace in Port Swettenhama v septembru 65.827 ton.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju trgovca Rudolfa Zorea v Ljubljani. Konkurni sodnik dr. Grobelnik, upravnik mase dr. Žitko. Oglasitveni rok do 20. novembra, ugotovitevni narok dne 24. novembra ob 9.

Potrjuje se poravnava Karoline Pučeljek reg. tvrdke Ivan Böhm, nasl. Fric Pučeljek v Framu. Dolžnica plača 40% kvoto v dveh enakih šestmesečnih obrokih.

Otvoritev postaje Dobova

Z odobritvijo direktorja se je otvorila dne 17. oktobra 1937 postaja Dobova za ves blagovni promet.

Politične vesti

Na seji londonskega odbora je takoj po otvoritvi seje podal francoski veleposlanik Corbin v imenu svoje vlade energično izjavo o stališču Francije v španskem vprašanju. Zahteval je, da se umik tujih prostovoljcev izvede v najkrajšem času. Ko bo mednarodna komisija ugotovila, da se je to že zgodilo v zadovoljivi meri, bosta obe španski stranki priznani kot vojskujoče se države. Kontrola nad dovozom vojne materiala v Španijo se mora poostri. Če se vse to ne bi zgodilo, si pridržuje Francija popolnoma svobodne roke. Podobno izjavo je podal za Anglijo lord Plymouth, ki je čestital Franciji k njenim predlogom in izjavil, da jih britanska vlada v celoti sprejema. Če se ne bi ti predlogi izvedli, si tudi Vel. Britanija pridržuje svobodne roke.

Italijanski delegat Grandi je le deloma sprejel francosko-angelske predloge ter stavljal razne protipredloge tako, da se mora izvesti umik prostovoljcev na obeh straneh v enakem številu (kar bi bilo v prid le gen. Francu, ker je v Španiji nad 100.000 italijanskih vojakov, pri republikancih pa niti 10.000 tujih prostovoljcev), da trgovske ladje ne smejo voziti pod zastavami velesil in še neke druge ukrepe. Sicer pa je izjavil, da bo poročal o predlogih svoji vladi.

V imenu nemške vlade se je veleposlanik Ribbentrop popolnoma solidariziral z italijanskim stališčem.

Ruski veleposlanik Majski pa je podvomil v uspeh francoskega načrta, izjavil pa je, da pa bo o njem poročal v Moskvo.

Angleški zunanji minister Eden je govoril na shodu v Walesu o zunanje-političnem položaju. Dejal je, da Anglija ne more biti brezbržna glede nedotakljivosti španskega ozemlja. Zato Anglija v španskem vprašanju tudi ne more pristati na taktiko zavlačevanja. Če londonski odbor za nevmešavanje ne bo mogel priti naprej, potem je treba priznati, da je situacija zelo resna. Nato je govoril o dogodkih na Daljnem vzhodu in omenil Rooseveltov govor ter opozoril na pogubne posledice, če narodi ne bodo priznavali mednarodnih pogojev. Koncem svojega govora je ostro nastopil proti fašističnim in drugim državam, ki se vmešavajo v notranje razmere drugih držav. Če Anglija ne skuša drugih držav spremeniti v demokracije, naj tudi drugi ne skušajo pri drugih državah uvesti svoj fašizem ali komunizem. Nemški in italijanski tisk je seveda ta Edenov nauk sprejel zelo neugodno.

Diplomatski zastopniki Italije in Japonske so sporočili belgijskemu zunanjemu ministrstvu, da Italija in Japonska pristajata na konferenco devetih sil v Bruslju. S tem je sestanek konference zagotovljen. Koncem tedna se začne pripravljati dela za konferenco. Če bo kasneje povabljen na konferenco tudi Nemčija, se bo odločilo kasneje.

Bruseljski tisk piše, da se bo na konferenci poskušalo v prvi vrsti doseči premirje na bojišču. Najprej se mora najti način, je dejal Roosevelt, da se ustavi sedanji pokol na Kitajskem, potem se bodo šele izdali ukrepi proti napadalcu. Zainteresirane države bodo skušale Japonski dokazati, da se ji vojna ne more izplačati. Mislimo, da bodo to Kitajci s svojim uspešnim odporom še bolj prepričevalno dokazali Japoncem. Vsekakor pa pomeni sklicanje konference uspeh demokracije.

Japonsko prodiranje v severno Kitajsko je ustavljeno. Osma kitajska armada je dosegla nove uspehe proti Japoncem ter zaplenila ogromno vojnega materiala. V zadnjih bojih na kitajski severni fronti so z velikim uspehom poslegla v boj kitajska letala. Japonci se izgovarjajo, da je ustavljena njih ofenziva samo zaradi slabega vremena. Tudi pred Šangajem so bili kitajski napadi uspešni. Vsi poizkusi Japoncev, da bi izkrcali čete na novih mestih, so se ponesrečili v ognju kitajske artilerije.

Japonski cesar je baje zelo vznemirjen zaradi razvoja zunanje-političnih razmer ter je zahteval od vojnega ministra pojasnila, zakaj je nastalo takšno stanje.

Predsednik katalonske vlade Companys je odstopil zaradi bojev med anarhisti in marksisti. Vse kaže, da so v tem boju anarhisti sedaj definitivno podlegli.

Številni protifašistični procesi so bili te dni v Italiji. Tako je bila v Rimu obsojena skupina mladih protifašistov, češ da so pripravljali spremembo režima. V Bologni so bili protifašisti druge skupine obsojeni na večletne ječe in enako tudi v Milanu. Proces pa se bodo še nadaljevali.

Dobro razpoloženje in čilost

In neguje Vaše notranje organe

potom Rogaške slatine, ki čisti

Rogaška mineralna voda

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. oktobra navaja te izpremembe (vse številke v milijonih din):

Zlata podloga se je skupno povečala za 11,3 od 1704,2 na 1715,5. **Devize izven podloge** so se zmanjšale za 13,9 na 698,4.

Vsota kovanega denarja se je zmanjšala za 5,1 na 344,3.

Posojila, ki so se prejšnji teden povečala, so po zadnjem izkazu zopet nazadovala, in sicer skupno za 9,02 na 1580,4.

Razna aktiva so se povečala za 45,4, to je od 1.784, na 1.829,4. Zakaj se je ta postavka povečala, Narodna banka ne pove, pa čeprav listi to vedno bolj zahtevajo. Splošno se misli, da so tu všteta tudi posojila Narodne banke na klirinške čke ter na odkupljene čke, ko tudi tečajna razlika, ki jo dobi Narodna banka pri izplačevanju deviz izvoznikom. Splošno pa se sodi, da se v postavki »razna aktiva« tudi skriva zlato, ki smo ga uvozili iz Anglije. Po podatkih lista »Times« smo uvozili samo med 30. septembrom in 4. oktobrom iz Londona zlata za približno 70 milijonov din. Kje pa je še zlato, ki smo ga dobili od jugoslovanskih rudnikov. Zato je verjetno, da se v postavki »Razna aktiva« v resnici krije del zlata Narodne banke.

Druge postavke na aktivni strani ne izkazuje večjih sprememb.

Obtok bankovcev se je znižal za 12,8 na 5.829,7.

Obveze na pokaz pa so se zvišale za 45,4 na 2.402,07. Mrtvo naloženi denar v Narodni banki se kar naprej viša.

Razna pasiva so se zmanjšala za 3,5 na 310,2.

Celotno kritje se je povečalo na 26,77%, samo zlato pa na 26,13%.

Beograjska borza

Promet na beograjskem efekt-nem trgu se je pretekli teden nekoliko povečal, in sicer od 3,9 na 5,9 milijona din. Promet se je povečal predvsem zaradi večjih nakupov begluških obveznic (samo en dan za 1,35 milijona) in 4% agrarnih obveznic (za 600.000 din). Sicer pa je ostala struktura trga neizpremenjena, le 7% Blair je narastel od 85'25 na 86 din, 8% Blair pa od 94 na 95 din. Voja škoda je zaključila s 414 din. Delnice Narodne banke so bile po 7500 din, ponujale so se pa tudi po 7600 din.

Na deviznem trgu je najbolj zanimivo gibanje nemške marke. Razlika med začetnim in končnim tečajem marke je znašala 10 din. Pomanjkanje blaga je precejšnje. Javna roka ima sicer precej mark, toda njih uporaba je naprej določena, da ne vplivajo na tečaj marke. Zanimivo je, da je terminska marka cenejša od promptne. Dvig naših klirinških terjatev proti Italiji je oslabil tečaj lire.

Promet je znašal 30,5 milijona dinarjev. Največ prometa je bilo v Londonu (za 13), Berlinu (za 12) in Dunaju (za 4'3) milijona din.

Vojvodinske banke zahtevajo, da se uredba o zaščiti denarnih zavodov podaljša vsaj še za dve leti. V predstavi se utemljuje ta zahteva tudi s tem, da se položaj denarnih zavodov ni niti najmanj poboljšal. Nasprotno je uredba o likvidaciji kmečkih dolgov spravila denarne zavode v nove težave. Podaljšanje zaščite pa je potrebno tudi zato, ker se mora na vse zadnje vendarle pričakovati, da bo država po končni ureditvi kmečkih dolgov priskočila denarnim zavodom vendarle na pomoč. Če se je mogla dati kmetovalcem po izredno dobri letini (v Vojvodini) pomoč, potem se mora pomagati tudi denarnim zavodom.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendenca čvrsta;

promet din 11.890.349'78.

Napram skupnemu deviznemu prometu predzadnjega tedna izkazuje minuli borzni teden znaten porast nad štiri in pol milijona dinarjev. S tem je dosežen že v prvi polovici tega meseca razmeroma velik devizni promet preko 21 milijonov dinarjev.

Seveda gre povečanje deviznega prometa predvsem na račun zelo povečanih zaključkov v Berlinu za 3'77 milj. din (več) in deloma v Londonu, katerega je bilo v prejšnjem tednu zaključeno več za nad 2'3 milj. din. Nasprotno pa je občutno nazadoval promet v avstrijskem privatnem kliringu, in sicer za 1'7 milj. din.

Skupni promet v poedinah devizah je bil tale:

Devize:	predzadnji teden	minuli teden
(vse v tisočih dinarjev)		
Amsterdam	13	3
Berlin	1752	5526 priv. klir.
Bruselj	178	—
Curih	180	131
Din. deviza	1225	201 avstr. pr. kl.
Dunaj	1394	716 avstr. pr. kl.
London	1600	3903 priv. klir.
Montreal	—	—
New York	593	1309
Pariz	1	64
Praga	4	8
Solun	381	— boni
Stockholm	60	—
Trst	—	30

Narodna banka je posredovala zopet le v Curihu in Londonu, a le v obsegu dosedanjih dnevnih deviznih kontingentov.

V privatnem kliringu je tekom prejšnjega borznega tedna beležil:

angleški funt	11. oktobra	12. oktobra	13. oktobra	14. oktobra	15. oktobra
	237'20—238'80	238'—	238'—	237'20—238'80	238'—

avstrijski šilling	11. oktobra	12. oktobra	13. oktobra	14. oktobra	15. oktobra
	8'555—8'655	8'58—8'68	8'62—8'72	8'625—8'725	8'62—8'72

avstrijski šilling	11. oktobra	12. oktobra	13. oktobra	14. oktobra	15. oktobra
	13'70—13'90	13'75—13'95	13'75—13'95	13'75—13'95	13'75—13'95

Grška drahma tokrat ni bila trgovana, zbog česar tudi notic ni bilo v privatnem kliringu.

Devizna tečajnica zadnjega tedna očituje naslednji porast malone vseh na tukajšnji borzi beleženih deviz:

Amsterdam	+ 0'25	Berlin	+ 1
London	+ 0'45	New York	+ 3'76
Pariz	+ 2'30	Trst	+ 0'19

Curih je ostal nespremenjen, a Praga beleži na bazi notice od 11. oktobra t. l.

Devize	1937	Povpr. din	Pon. din
Amsterdam	11. X.	2394'66	2409'55
	15. X.	2394'91	2409'51
Berlin	11. X.	1738'02	1751'90
	15. X.	1739'02	1752'90
Bruselj	11. X.	729'45	734'51
	15. X.	729'70	734'76
Curih	11. X.	996'45	1003'52
	15. X.	996'45	1003'52
London	11. X.	214'15	216'21
	15. X.	214'60	216'68
Newyork	11. X.	4297'25	4333'57
	15. X.	4301'01	4337'32
Pariz	11. X.	143'27	144'71
	15. X.	145'57	147'01
Praga	11. X.	151'43	152'54
	15. X.	151'43	152'54
Trst	11. X.	227'44	230'52
	15. X.	227'25	230'33

Efektno tržišče

Tendenca za državne papirje še stalnejša.

Situacija je ostala nespremenjena, prometa ni bilo.

Trboveljska premogokopna družba je ves pretekli teden notirala na bazi din 220— v povpraševanju in din 240— v ponudbi.

Notice državnih efektov pa so bile sledeče:

	1937	din	din
7% inv. pos.	11. X.	93'—	95'—
	15. X.	94'—	95'—
8% Blair	11. X.	92'—	94'—
	15. X.	94'25	96'—
7% Blair	11. X.	84'—	86'—
	15. X.	86'—	89'—
7% Seligman	11. X.	100'—	101'—
	15. X.	100'—	101'—
4% agr. obv.	11. X.	53'—	55'—
	15. X.	53'—	54'—
4% drž. gar. agr. obv.	11. X.	51'—	53'—
	15. X.	51'—	53'—
6% Begl. obv.	11. X.	77'—	78'—
	15. X.	78'—	79'—
2'5% voj. škoda	11. X.	412'—	414'—
	15. X.	412'—	415'—

Žitno tržišče

Tendenca še vedno trdna.

Cene so po večini ostale brez izprememb, izvzemši koruze, ki se je podražila za en dinar, in ječmena, kateri se je dvignil v ceni za din 5— pri 100 kg. Od 14. t. m. dalje ne beleži več spomladanski ječmen barajske provenience.

Na zadnjem borznem sestanku so bile dosežene te najvišje cene:

Žito:	din	din
Koruz:		
suha, s kvaliteto garrancijo, franko nakladalna postaja	108'—	110'—
Pšenica:		
nova, gor. ban., 78 kg 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	182'50	185'—
nova, gor. bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakl. postaja	182'50	185'—
Ječmen:		
63 kg, 2%, suh, zdrav rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	135'—	140'—
64 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	140'—	142'50
Oves:		
zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavon-ska postaja, plačljivo proti duplikatu	117'—	120'—
Mlevski izdelki:		
Moka:	din	din
pšenična Og. banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	285'—	295'—
pšenična Og. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	285'—	295'—
pšenična 2. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	265'—	275'—
pšenična 5. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	245'—	255'—
Otrobi:		
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	110'—	115'—
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	100'—	105'—

(cene po pogojih Privilegirane a. d. za izvoz deželnih pridelkov) fko ladja: Tisa I (od sev. meje do vključno Čuruga) kval. 79/2% din 170'— Tisa II (od Zablja do ustja Tise) kval. 79/2% din 169'— Begej kval. 79/2% din 169'— Tisa Kanal (od Kule do B. Gradišča) kval. 79/2% din 168'— Donava Kanal (od Crvenke do Bezdana) kval. 78/79/2% din 166'— Kanal kralja Aleksandra kvaliteta 78/79/2% din 166'— Bačka (Donava-Banat, Donava-Baranja) kval. 78/79/2% din 168'— Donava, Srem in Drava, Slavonija kval. 77/78/2% din 166'— Donava, Srbija kval. 77/78/2%—3% din 165'— Sava (Srbija, Srem, Bosna) kvaliteta 77/78/2%—3% din 164'— Od določene cene za blago fko. vladilec se za kritje pretovornih stroškov zmanjša cena za vagonsko blago 2 dinarja od 100 kg. Par. Pančevo, Novi Sad in Apatin kval. 79/2% din 166'— Par. Petrovgrad kvaliteta 79/2% din 167'— Par. Osijek, Zemun in Smederevo kval. 77/78/2%—3% din 164'— Senta kval. 79/2% din 168'—

Nova pšenica
(cene po pogojih Privilegirane a. d. za izvoz deželnih pridelkov) fko ladja: Tisa I (od sev. meje do vključno Čuruga) kval. 79/2% din 170'— Tisa II (od Zablja do ustja Tise) kval. 79/2% din 169'— Begej kval. 79/2% din 169'— Tisa Kanal (od Kule do B. Gradišča) kval. 79/2% din 168'— Donava Kanal (od Crvenke do Bezdana) kval. 78/79/2% din 166'— Kanal kralja Aleksandra kvaliteta 78/79/2% din 166'— Bačka (Donava-Banat, Donava-Baranja) kval. 78/79/2% din 168'— Donava, Srem in Drava, Slavonija kval. 77/78/2% din 166'— Donava, Srbija kval. 77/78/2%—3% din 165'— Sava (Srbija, Srem, Bosna) kvaliteta 77/78/2%—3% din 164'— Od določene cene za blago fko. vladilec se za kritje pretovornih stroškov zmanjša cena za vagonsko blago 2 dinarja od 100 kg. Par. Pančevo, Novi Sad in Apatin kval. 79/2% din 166'— Par. Petrovgrad kvaliteta 79/2% din 167'— Par. Osijek, Zemun in Smederevo kval. 77/78/2%—3% din 164'— Senta kval. 79/2% din 168'—

Lesno tržišče

Tendenca čvrsta.

Mnogo se govori in piše o sijajni konjunkturi v lesu. Te pretirane vesti izvirajo iz vrst neinformiranih krogov, ki pač za lansiranje takih vesti niso odgovorni, še manj pa tangirani. O kaki »sijajni« lesni konjunkturi v Sloveniji sploh ni govora. Res je, da je lani Nemčija pokupila pri nas velike zaloge lesa. Toda to blago je bilo staro ter drago — pač se je iz dobe sankcij. Tudi če se je to blago res tako dobro plasiralo, so naši trgovci vseeno utrpeli znatno škodo, posebno če pomislimo, kako in po kakem tečaju se je obračunavala klirinška terjatev pri nas. Producentje kot trgovci so vkljub vsemu izgubili ogromne vsote!

Poleg vsega je upoštevati, da je letošnja produkcija v Sloveniji zelo omejena in da primanjkuje blaga, to pa radi tega, ker je pri nas popolnoma uničen kreditni sistem, klirinška izplačila pa se s povečanimi izvozi zavlačujejo v neskončnost, tako da je že povsem nemogoče riskirati večje produkcije, kajti italijanski kliring se tako podaljšuje, da bo kmalu vsak izvoz onemogočen.

Les:

Smreka, jelka:	din	din
Hlodi I., II., monte	125'—	165'—
Brzojavni drogovi	150'—	160'—
Bordonali merkantilni	150'—	170'—
Filerji do 5/6'	150'—	170'—
Trami ostalih dimenzij	140'—	170'—
Škorete, konične, od 16 cm naprej	340'—	370'—
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej	360'—	400'—
Škorete, podmerne, do 15 cm	275'—	315'—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	275'—	295'—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	305'—	335'—
Kratice, za 100 kg	40'—	60'—
Brusni les za celulozo	120'—	130'—
Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	240'—	260'—
Deske-plohi, naravni, ostrirobi, I. in II.	360'—	390'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	260'—	290'—
Deske-plohi, parjeni, ostrirobi, I. in II.	520'—	570'—
Hrast:		
Hlodi I., II., premiera od 35 cm naprej	220'—	300'—
Bordonali	820'—	920'—
Deske-plohi, boules	900'—	980'—
Deske-plohi, neobrobjeni, I. in II.	750'—	850'—
Deske-plohi, ostrirobi (podnice)	830'—	940'—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 cm	750'—	800'—
Frizi I., širine od 8 cm naprej	840'—	990'—
Oreh:		
Plohi, neparjeni, I., II.	805'—	895'—
Plohi, parjeni, I., II.	860'—	950'—
Parket:		
hrastovi, za m ²	52'—	60'—
bukovi, za m ²	38'—	44'—
Železn. pragi 2'60 m 14x24		
hrastovi, za 1 komad	35'—	40'—
bukovi, za 1 komad	22'—	25'—
Drva:		
bukova, za 100 kg	13'—	14'—
hrastova, za 100 kg	12'—	13'—
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	38'—	45'—
»canella«, za 100 kg	42'—	48'—

Povpraševanja:

Več tisoč m³ brunskega lesa za celulozo. Iše se večja količina desk tombante, prizmirano blago, v dimenzijah: 5/8" in 7/8" debeline, 9' z medijo, 13' dolžine, od 4" naprej medija, 6" šir. Večje količine madrijerov v predpisanih dimenzijah. I/II hrastovi frizi, v debelini 25 milimetrov, v širinah 5, 6, 7, 8, 9 in 10 cm, v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje. Parjena, ostrirobo paralelno rezana bukovina I. in II. kvalitete. Javorjeve neobrobjene deske I. in II. kakovosti, 18 mm debeline. Neobrobjeni lipovi plohi I. in II. Hrastovi boules in neobrobjeni plohi. Deske smreka-jelka v III. in IV. kvaliteti 18/24 mm debeline, dolžina 4 m, širina od 16 cm naprej; dobava suksesivna.

Več vagonov jelovih in smrekovih desk v III. in IV. kakovosti, 12 mm in 18 mm; dobava po dogovoru.

Škorete smreka-jelka, 12 mm; dobava promptna.

Neobrobjeni hrastovi plohi v I. in II. kakovosti.

Zunanja trgovina

Češkoslovaške tvornice sladkorja so sklenile, da se podaljša sladkorni kartel za nadaljnjih 10 let.

Pet držav, in sicer Francija, Belgija, Nemčija, Poljska in Kanada, je dosedaj že odkupilo od italijanske tvornice »Snla Viscosa« patent za »lanital«, kakor se imenuje proizvodnja umetne svile iz kazeina.

Izvoz romunskega petroleja je v letošnjih prvih osmih mesecih v primeri z lanskimi nazadoma za 11 odstotkov, to je od 1,4 na 1,28 milijona ton.

Na Bolgarskem je 13 velikih in 30 malih tvornic za milo, ki izdelajo toliko mila, da bi mogle kriti vso domačo potrebo. Kljub temu pa se je uvozilo l. 1936. iz Anglije 68 ton mila.

Japonsko-indijski trgovinski sporazum je bil podaljšan do 31. marca 1940. Za Anglijo je podpisal pogodbo zun. minister Eden.

Nemčija je izvozila v prvi polovici l. 1937 kemikalij v skupni vrednosti 441,4 milijona mark, dočim lani v istem času za samo 385,5 milijona mark. V Jugoslavijo je izvozila Nemčija kemikalij za 8,8, t. j. za 1,6 milijona mark več ko leta 1936.

Nemčija je v avgustu uvozila reznega lesa (v tisoč tonah) iz: Finske 38,9, Rusije 9, Češkoslovaške 22,4, Latviske 10,8, Avstrije 7,4, Švedske 19,6, Kanade 0,1, Poljske 3,4, Romunije 11,0, Združenih držav Sev. Amerike 3,2, Litve 0,6, Estonije 3000, Madžarske 0,8 in Jugoslavije 5,9 tisoč ton.

Letošnja bombažna žetev je bila izredno dobra, poleg tega pa so ostale velike zaloge bombaža še iz prejšnjih let. Skupno se ceni, da bo za prihodnjo sezono na razpolago okoli 50 milijonov bal bombaža, dočim bo znašal konsum največ 31 milijonov. Zato je tudi cena bombaža zelo padla ter dosegla najnižji nivo cen v l. 1933.

Dobave - licitacije

Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje za zgradnjo železobetonskega Meceznovskega mostu čez Kokro na cesti Kranj-Jezersko II. javno pismono ponudbeno licitacijo na dan 27. oktobra ob 11. v sobi št. 218 tehničnega oddelka v Ljubljani. Odobreni proračun: din 383.731'35.

Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje za oddajo gradbenih del za zgradnjo železobetonskega mostu čez Temenico pri Ivanji vasi v tiru banovinske ceste Pluska—Dobernice—Mirna peč I. javno pismono ponudbeno licitacijo na dan 27. oktobra ob 11. v sobi št. 217 tehničnega oddelka v Ljubljani. Odobreni proračun: din 341.099'25.

Uredba o izrednem cestnem prispevku

»Službene novine« z dne 13. oktobra so objavile besedilo uredbe o izrednem cestnem prispevku. Iz uredbe posnemamo:

§ 1. — Kot normalno izkoriščanje cest, ki ne podleži plačilu izrednega cestnega prispevka se smatra prevoz posameznikov in njihovih družin ter vsega, kar se potrebuje za domače ali kmetijsko gospodinjstvo, pod pogojem, da se prevaža z živinsko zaprego in da ne presega prevoz 52 ton na leto.

§ 2. — V vrsto javnih cest, katerih izkoriščanje podleži plačilu izrednega prispevka, spadajo vse državne ceste, banovinske ceste I. in II. vrste ter občinski poti I. in II. vrste ter dovozne ceste k železnicam in pristaniščem.

§ 3. — Izredni cestni prispevek je odškodnina za večje izkoriščanje cest čez normalno potrebo in ni zato nikakoli davščina.

§ 4. — Izred. cest. prispevek plačajo lastniki blaga. V primerih nakupa blaga franko vagon, vlačilec, skladišče ali drugo določeno mesto, plača prispevek naročilec oz. kupec blaga, na čigar račun se blago prevozi. Če se ne more ugotoviti, kdo je lastnik blaga ali naročilec-kupec, n. pr. pri prevozu blaga s špediterskim vozom za več interesentov, plača prispevek lastnik prevoznega sredstva.

Izredni cestni prispevek plača tudi oni, ki bi bil oproščen po § 5. te uredbe, če uporablja nepredpisana vozila ali vozila, ki s svojo težo, veliko transportno sposobnostjo ali izjemno konstrukcijo zlasti kvarijo ceste, kakor traktorji itd.

§ 5. Plačila iz cestnega prispevka so oproščeni:

1. Trgovci in obrtniki za prevoz svojega blaga in materiala, če njihov blagovni promet ne prekaša na leto količine 52 ton.

2. Kmetovalci za prevoz svojih poljskih pridelkov do hiše brez ozira na količino in na trg do zaključno 52 ton.

3. Prevoz materiala za gradnjo in popravilo državnih in nedržavnih cest.

4. Lastniki potniških avtomobilov (taksi izvoščkov in navadni voz), če lastnik izključno samo s tem vozom vzdržuje sebe in svojo družino in pod pogojem, da lastnik osebno prevaža (šofer, voznik) in to tudi dokaže. Če žena ali nedoletni otroci nadaljujejo obrt moža oz. očeta (v primerih §§ 14. in 15. obrtnega zakona), se oproste tega prispevka, če je bil mož ali oče oproščen prispevka po točki 4. tega paragrafa.

Lastniki potniških avtomobilov (taksijev), ki opravljajo redni promet na določeni liniji med posameznimi kraji, plačajo izredni cest. prispevek po § 7. točke 2. te uredbe.

5. Prevoz vseh poštnih pošilk bodisi z državnimi ali zasebnimi avtomobili ali vozovi, toda prevoz drugega blaga in potnikov podleži plačilu.

6. Država, banovina in občine, kadar v javnih poslih izkoriščajo državne in nedržavne ceste.

7. Vse humanitarne, znanstvene ustanove in njihovi zavodi, ki jih kot takšne proglasi gradbeni minister. Prav tako vse javne bolnišnice in javna zdravilišča.

Že v 24 urah
barva, pleštra in
kemično enaži
obloke, klobuke
ltd. Skrobl in svetločila srajce, ovrat
nike in manšete. Pere, suši, munga in
lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nastp 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

8. Kmetijske zadruge za prevoz lastnih kmetijskih proizvodov svojih zadržnikov do skupnega skladišča.

9. Zveze kmetijskih in drugih agrarnih zadrug, če ne dele dobička od zadržnih deležev, ne izplačujejo tantiem in plačujejo največ 6% obresti in če se njihov rezervni fond v nobenem primeru ne more razdeliti med člane, — za prevoz blaga svojim posameznim zadrugam do 52 ton letno.

10. Prevoz živil za pasivne kraje, če se pošiljajo živila kot pomoč države, banovine, občin ali dobrodelnih ustanov.

Odmera izrednega cestnega prispevka

§ 6. — Izredni cestni prispevek se odmerja le od tovora (potnikov), ne pa od lastne teže prevoznega sredstva.

§ 7. — Izredni cest. prispevek se odmerja po tem ključu:

1. Potniški zasebni avtomobili, ki služijo za lastno uporabo — pavšalno 200 din letno od voza, potniški zasebni avtomobili, ki prevažajo tudi druge potnike (taksiji), plačajo pavšalno na leto 500 din.

2. Avtobusi:

za proge, ki so konkurenčne drž. železnicam po 25 par od avtobusa in za km,

za delno konkurenčne proge 15 par od avtobusa in km,

za nekonkurenčne proge 10 par od avtobusa in km.

Potniški avtomobili, ki opravljajo redni promet na določeni črti med posameznimi kraji plačajo: 10 par za konkurenčne zveze, 6 par za deloma in 4 pare za nekonkurenčne proge od avtomobila in km.

Število avtobusov posameznih podjetij in število kilometrov se ugotavlja po voznem redu.

Pri odmeri prispevka morajo lastniki avtobusnih podjetij predložiti pravilno potrjene svoje vozne rede ter potrdilo oblasti, v katero kategorijo spada dotična avtobusna zveza.

3. Tovorni avtomobili:

a) 10 par od tone tovora in kilometra brez ozira, če je dotična linija konkurenčna ali ne.

b) Če se količina prepeljanega blaga ne more ugotoviti, se plača pavšalno na leto za vse ceste v državi:

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

1076 — Kromež: furnirji,

1077 — Malta: les razne vrste.

Deželni pridelki:

1078 — New York: povrtninske konzerve,

1079 — Rim: fižol in žitarice.

Proizvodi sadjarstva:

1080 — Dortmund: vino za industrijske namene,

1081 — New York: sadne konzerve,

1082 — Kodanj: ponuja se zastopnik za Dansko in skandinavske države za suho sadje (orehe).

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

1083 — Svitava: ustrojene ovčje kože,

1084 — Stockholm: zastopniška

trrdka išče predelano kožo za čevlje in copate, nadalje svinjsko kožo za torbice, ovčjo in kozjo predelano kožo ter lak-kožo za čevlje in torbice,

1085 — Topolčany: živalska dlaka (kravja, konjska) in svinjske ščetine,

pri nosilnosti	din na leto
do pol tone	500
od 0,5 do 1 tone	1000
od 1 do 2 ton	1750
od 2 do 3 ton	2500
od 3 do 4 ton	3250
od 4 do 5 ton	4000
od 5 do 6 ton	5000

Za vsako nadaljnjo t. nosilnosti nad 6 ton se plača en tisoč din več. Nepolna tona se računa kot polna.

Za prikolice se plača pavšalno 2000 din letno.

V primeru, da znaša višina prispevka po točki a) manj od predvidenega pavšalnega letnega prispevka, se plača ta po postavki b).

Pri odmeri prispevka morajo lastniki tovornih avtomobilov predložiti originalne fakture (ali potrjene prepise) kupljenih avtomobilov. Če takšnih faktur nimajo, določi nosilnosti komisija, ki jo imenuje okrajno načelstvo — teh. oddelk. Poleg tega morajo lastniki tovornih avtomobilov predložiti vse podatke za odmero prispevka po postavki a).

4. Vozila z živinsko vprego:

8 par od tone in km brez ozira, če je dotična linija konkurenčna ali ne. Če se prevaža z nepredpisanimi platišči, se plača 12 par od tone in km.

Pri odmeri prispevka morajo zavazanci predložiti svoje trgovske knjige, iz katerih je razvidno, koliko materiala in blaga se je prevezlo v zadnjem letu. Če teh knjig ni, mora zavazane predložiti druge podatke, iz katerih se more izračunati prevoz blaga. Dolžnost pristojnega teh. oddelka okrajnega načelstva je, da te podatke pregleda.

§ 8. Gradbeni minister more v izjemnih primerih z ozirom na cesto ali prevoz povečati ali zmanjšati ključ, ki je naveden v § 7., zlasti če gre za obširno blago ali za blago z velikim obsegom, a majhno vrednostjo.

§ 9. — Izr. cestni prispevek se odmerja v prvi polovici januarja za bodoče koledarsko leto vnaprej in na podlagi prometa v preteklem letu. V kolikor bi se na koncu leta izkazalo, da je bil prevoz večji ali manjši, se prilagodi odmerjeni prispevek dejanskemu prevozu.

Za cestne zavazance, prijavljene po izvršeni redni odmeri, se odmeri izr. cestni prispevek kakor hitro je promet prijavljen od zavazancev ali cestnega osebja.

(Konec uredbe prihodnjič).

uvozniki ko izvozniki zaradi dobave surovin ter plasiranja industrijskih izdelkov, more pa tudi prevzeti zastopstvo za razne predmete.

1099 — Praga: ponuja se zastopnik za razne predmete.

Opombe:

Št. 1. — Gora Novoselec (Bolgarska): iščejo se interese, ki bi bili pripravljeni kupiti premogovnik, ki ima premog s 6000 kalorijami. Iz premoga se more izdelovati koks.

Št. 2. — Hamburg: išče se zastopnik za avtomobilsko industrijo ter za avtomobilski pribor.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cifer pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih trdk Zavod ne jamči.

Proizvodnja v borskih rudnikih nazadovala

V septembru je znašala proizvodnja v borskem rudniku samo 3.038 ton, dočim je znašala lani v septembru 3.938 ton. Vsa proizvodnja je znašala v prvih devetih letosnjih mesecih 29.272 ton, v lanskim pa 30.415. Računajo, da se bo do konca leta proizvodnja znižala za 2 do 3 tisoč ton. Razlog je v tem, ker so sedaj naleteli na žile, ki imajo manj bakra.

Doma in po svetu

Spomenik kralja Aleksandra je bil odkrit v nedeljo na Rakeku. K odkritju se je zbralo zelo mnogo prebivalstva, da je bila slovesnost odkritja spomenika močna nacionalna manifestacija.

Dr. Stojadinović je položil v Londonu venec na grob Neznane vojaka, nato pa obiskal vojvodo in vojvodinjo Kentsko. Nato se je odpeljal v Pariz, kjer si je ogledal svetovno razstavo.

Poslanci, ki so bili po debati o konkordatu izključeni iz vladne večine, bodo večinoma zopet sprejeti nazaj v vladno večino, kakor poroča novosadski »Dan«.

»Obzora« piše, da sta rekonstrukcija vlade dr. Stojadinovića in njegova izjava, da ne predloži konkordata senatu, dokaz, da hoče vlada dr. Stojadinovića doseči sporazum s pravoslavno cerkvijo. To dokazuje tudi obisk novega pravosodnega ministra metropolitu Dositeju. »Dan« pa piše, da bo sv. sinod že v kratkem preklical izobčenje ministrov, ki so glasovali za konkordat.

Za predsednika skupščine bo kandidiral vladna večina zopet Čirica, opozicija pa dr. Kumanudija.

Brošura »Nova zunanje-politična orientacija Jugoslavije«, ki jo je napisal dr. Lazar Marković, je prepovedana.

Vojno ministrstvo je razpisalo natečaj za sprejem 15 zdravnikov in 5 lekarnarjev v aktivno vojaško službo.

Kmetijska konferenca za dvig kmetijstva Hrvatskega Primorja se je začela na Sušaku pod predsedstvom bana dr. Ružića.

V Dubrovniku se instalira avtomatična telefonska centrala, ki bo imela svojo avtomatično podcentralo v Trebinju.

Namedencem banske uprave drinske banovine so bile plače zvišane, kakor so bile povišane državnim namedencem.

Telefonska centrala v Novem Sadu bo povečana za 500 števk.

V tvornici radiatorjev in kotlov v Petrogradu so začeli delavci stavkati, ker so prišli v spor z vodstvom tvornice zaradi plačila nadur.

Ker je sedaj tudi na Grškem zavlada avtoritarni režim, bo pregledala posebna komisija vse šolske knjige. Vse knjige klasikov, ki govore o demokraciji, bodo odstranjene iz šol. Tako tudi Platon, Aristotel in drugi.

Konferenca zunanjih ministrov držav rimskega bloka (Avstrije, Madžarske in Italije) bo decembra meseca v Rimu.

Francija je začela graditi ob vzhodni obali Indokine veliko pomorsko in letalsko oporišče. Tudi večje število trdnjav je začela graditi.

Vojska Zunanje Mongolije je mobilizirana ter zbrana ob meji, da more vsak čas vkorakati v Notranjo Mongolijo. Vojska je okrepljena s številnimi ruskimi motoriziranimi oddelki ter številnimi letali. Mobilizacija Zunanje Mongolije je naravna posledica japonskega prodiranja proti Mongoliji.

»Kitajska mirovna zveza«, kakor sebe imenuje vlada, ki so jo postavili v Pekingu Japonci, je izdala proglas, v katerem pravi, da zahteva 50 milijonov Kitajcev (toliko namreč ima ta država prebivalcev) mir in prosi vlado v Nankingu, da ustavi sovražnosti proti Japonski.

Protijaponsko gibanje se v Mandžuriji vedno bolj širi. Baje je v Mandžuriji že 100.000 mandžurskih vojakov, ki so dezertirali iz japonske vojske in ki sedaj napadajo posamezne oddelke japonske vojske. Japonci trde, da ti uporniki ne bodo mogli motiti njihovih vojnih operacij.

Za novega župana v Jeruzalemu je bil imenovan Žid dr. Daniel Austern, ki je bil rojen v Krakovu na Poljskem in izvoljen za obč. svetnika Jeruzalema pri zadnjih volitvah na listi združenih Židov.

O kitajski oborožitvi piše neki tuji vojni ataše v angleškem listu »Scotsman« naslednje: Kitajske puške in tudi strojnice so boljše kot japonske. Tudi več strojnica imajo Kitajci. Izvrstno znajo kopati Kitajci strelske jarke in utrdbe. Zelo pohvalno se izreka vojni ataše tudi o kitajskem štabu. Nevarnost za Kitajsko pa je v japonski blokadi in v poskusu Japonske, da bi odrezala Kitajsko od Rusije.

Največji nedostatek Kitajske je v njenem pomanjkanju težke in srednje artilerije ter letal. Če bi imela Kitajska samo 500 letal, ki bi jih mogla vedno znova nadomestiti, pa bi najbrže mogla za nedoločen čas kljubovati Japonski.

V Palestini je izbruhnila revolucija Arabcev. Neredi se vrste eden za drugim. Tri velike stavbe na letališču v Jeruzalemu so do tal pogorele. Oblasti so poostrele predpise glede javnega reda in miru. Kljub temu pa je položaj vedno bolj napet. Na južni meji Palestine se pojavljajo čete Vahabov. Pričakuje se nastop Ibn Sauda. Velikemu muftiju se je posrečilo, da je pobegnil iz mošeje, v kateri se je skrival, v Sirijo.

Peking se zopet imenuje Peking in ne več Peipin, kakor se je uvelo pred nekaj leti.

Uprava turške pomorske uprave je sporočila vladam, da je uvedla kontrolo za vse ladje, ki prihajajo iz Črnega morja skozi Dardanele v Sredozemsko morje.

Pred bruselskim kazenskim sodiščem se je začel proces proti iz Nemčije izgnanemu Židu Barmatu, ki je osleparil belgijske vlagatelje za 12 milijonov, Belgijsko narodno banko pa za 32 milijonov frankov. Torej res velik gospod, kakor se danes pravi takšnim tičem!

Radio Ljubljana

Torek, dne 19. okt. 11.00: Šolska ura: Po slovenskem Kočevskem (Marjan Tratar) — 12.00: Zvoki iz Španije (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Mandolinistični kvartet (Antunović, Privšek, Mizerit, Haršlag) — 18.40: Električarska dravske banovine v okviru javnih del (ing. Rihard Sever) — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Nacionalna ura: Zgodovinski dvoboj Strossmajerja s Francom Jožefom I. — 19.50: Zabavni zvočni tednik — 20.00: Iz francoskih oper (radijski orkester) — 21.00: Regerjeva klavirska ura; razlaga in izjava na klavirju prof. Lipovšek — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Sreda, dne 20. okt. 12.00: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Vojaške godbe igrajo (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Mladinska ura: Pred 400 leti v Carigradu. Po potopisu gornjeograjskega rojaka Benedikta Kuripečiča (izvajajo člani rad. igr. družine, vmes plošče) — 18.40: Davčne oprostitve in olajšave (dr. Vladimir Murko) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura: Vrhunec in padanje naše narodne poezije — 19.50: Uvod v prenos — 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (V. Ukmar), v drugem odmoru: Čas, vreme, poročila, spored.